In een roman die geïnspireerd is op de *Odyssee* verwijt Penelope Odysseus dat hij zo lang bij Calypso gebleven is:

> Ik weet hoe jullie mannen zijn als je belandt bij zo'n knap smoeltje, met tere voetjes en een bekoorlijk wiegend achterste en een bos zachte haarlokken! In haar kop moet ze niets hebben, geen spoor van gedachten achter het ronde voorhoofd, dat doet hun ogen ook zo helder glanzen, omdat geen begrip, geen weten, geen denken hun blik omschaduwt. En als zo iemand jullie dan ook nog stroop om de mond smeert en jullie er voortdurend van doordringt hoe geweldig en dapper jullie wel zijn, dan ploffen jullie hersens in jullie buik. Zoiets houdt jullie vast, dan blijven jullie en maken een nestje, zeven lange jaren bijvoorbeeld.

In dit citaat wordt evenals in tekst 1 gesuggereerd dat Calypso qua schoonheid de meerdere is van Penelope.

1p **17** Noteer in eigen woorden een aspect van schoonheid dat wel genoemd wordt in het tekstgedeelte Πότνα t/m ἀγήρως (regel 215-218), maar dat niet genoemd wordt in het bovenstaande citaat.

Uit het bovenstaande romancitaat kan opgemaakt worden dat Penelope zich de meerdere voelt van Calypso vanwege een andere eigenschap dan schoonheid.

1p **18** Citeer uit het tekstgedeelte Πότνα t/m ἀγήρως (regel 215-218) het Griekse woord waarmee de desbetreffende eigenschap van Penelope aangeduid wordt.

1p **19** Vind jij de verwijten terecht die Penelope in het bovenstaande romancitaat maakt aan het adres van Odysseus, of ben je het niet met Penelope eens? Beargumenteer je antwoord met behulp van een gegeven uit de teksten die je voor dit examen gelezen hebt.

Tekst 2

Regel 190-204a **Hier** t/m **zagen**

1p **20** Noteer wat de concrete aanleiding was voor Odysseus om het maakproces van het bed te beschrijven. Baseer je antwoord op het gedeelte dat voorafgaat aan tekst 2 (niet in dit examen afgedrukt).

Regel 205-206 λύτο, ἀναγνούσῃ, πέφραδ'
Deze drie werkwoordsvormen verwijzen naar verschillende momenten in het verhaal.

1p **21** Zet deze drie werkwoordsvormen in chronologische volgorde, van eerder naar later.

Regel 211-212 παρ᾽ t/m ἱκέσθαι
In dit tekstgedeelte gebruikt Penelope een antithese.

1p **22** Citeer de desbetreffende Griekse tekstelementen.

Regel 222 ἔργον ἀεικές

1p **23** Noteer uit het tekstgedeelte Οὐδέ t/m ἔμελλον (regel 218-221) het nummer van de regel waarin concreet verwoord is wat Penelope bedoelt met ἔργον ἀεικές.

Regel 218-224 Οὐδέ t/m πένθος

2p **24** Noteer in eigen woorden de twee argumenten waarmee Penelope het gedrag van Helena begrijpelijk probeert te maken.

Regel 224 λυγρήν, ἐξ ἧς πρῶτα καὶ ἡμέας ἵκετο πένθος

1p **25** Schrijf regel 224 over en scandeer deze regel.

Regel 225-226 Νῦν t/m ὀπώπει

1p **26** Citeer uit het tekstgedeelte **Deze** t/m **zagen** (regel 198-204a) het tekstelement dat inhoudelijk vergelijkbaar is met τὴν οὐ βροτὸς ἄλλος ὀπώπει (regel 226).

Tekst 3 en Tekst 2

Tekst 3, regel 3-5 **Ik heb** t/m **hadden**

1p **27** Noteer uit het tekstgedeelte Μή t/m ἐόντα (tekst 2, regel 209-230) de nummers van de twee direct opeenvolgende regels waarin Penelope een vergelijkbare uitspraak doet.

Tekst 3, regel 13-14 **alleen jij en ik wisten ervan**
Dit komt niet overeen met wat Penelope hierover zegt in het tekstgedeelte Μή t/m ἐόντα (tekst 2, regel 209-230).

1p **28** Leg dit uit. Betrek in je antwoord een gegeven uit het tekstgedeelte Μή t/m ἐόντα (tekst 2, regel 209-230).

In **tekst 3** verloopt de vertelling op veel punten tegengesteld aan de voorstelling van zaken in **tekst 2**, in het tekstgedeelte **Hier** t/m ἀγάπησα (tekst 2, regel 190-214).

2p **29** Noteer in eigen woorden twee gegevens uit het tekstgedeelte **Hier** t/m ἀγάπησα (tekst 2, regel 190-214) die tegengesteld zijn aan wat daarover verteld wordt in tekst 3.

Let op: de laatste vraag en opdracht van dit examen staan op de volgende pagina.